

een *oogendienarij* (ik cursiveer).... De jonge dokter, in het bijzonder in de plaatsen, waar hij geen alleenheerscher is, staat niet vrij, kan zich niet geven, zooals hij is: hij moet veel doen en veel laten om den broode: en dit komt het ambt niet ten goede." Onjuist, volmaakt bezijden de waarheid. De door BRENKMAN geschilderde arts met oogendienarij doet dit niet door invloeden van buiten, doch kruipt en likt en verloochent zich zelf door invloeden van binnen uit: oorzaken die bij hem zelf te zoeken zijn. Laten wij toch alle jonge collega's waarschuwen tegen het vergift, dat in deze zinnen van BRENKMAN opgesloten zit. Ik spreek uit ondervinding; 16 jaar lang heb ik praktijk uitgeoefend op een dorp van 4000 inwoners, waar nog gevestigd waren een vroedvrouw en een collega. Tot twee maal toe kreeg ik een anderen collega naast mij, doch nooit is het in mij opgekomen door oogendienarij mij zelf te verlagen en te bevoordeelen: mijn collega's te benadeelen. Ook het publiek eischt geen oogendienarij, integendeel, het weet een zelfstandig optreden van den arts te waardeeren. Ik hoop, dat BRENKMAN zelf zal erkennen, dat deze zinnen een vergissing zijn geweest, want anders zullen zij een wapen worden in de handen van onze maatschappelijke tegenstanders! Door woord en daad moeten wij den zwakken broeder steunen, niet hem helpen zijn zwakte te dekken door aanhalingen uit stukken van anderen.

Gelukkiger acht ik het denkbeeld ieder arts te dwingen (liever in de gelegenheid te stellen) op zekere tijden een herhalingscursus te volgen voor rekening van de staatskas, waarbij de eventueele vervanging ook voor rekening van den staat komt: dit zal ten goede komen aan de zieken en aan de ongetwijfeld bestaande „wetenschappelijke ondervoeding”.

Ook lokt mij het denkbeeld van staatspensioenen voor den ouden arts en voor zijn weduwe en weezen wel toe, daar dit goedkooper kan zijn dan de wijze, waarop wij ons nu ieder afzonderlijk verzekeren. Doch wij zouden ook een collectieve verzekering kunnen sluiten, hoewel ik geloof, dat daarin weinig lust bestaat.

Afgezien van de geldelijke vraag zouden er nog meer punten zijn, die tot op- en vooral aanmerkingen aanleiding zouden kunnen geven: doch ik wil geen verdere plaatsruimte in beslag nemen. Slechts nog dit eene. „Het lijkt mij noodig de ziektewetgeving aan het groote plan vast te knopen, zoodat deze nog korten tijd wordt uitgesteld; hetgeen wel geen bezwaar zal zijn, aangezien wij toch minstens reeds 14 jaar erop wachten”. Bijna achter elk woord zou een vraagteeken moeten worden gesteld. Laat nu toch niets meer een spoedige invoering der ziekteverzekeringswet tegenhouden: hebben dan de Novemberdagen 1918 aan sommige menschen niets geleerd!?

Middelburg, 17 Maart 1919.

D. N. VAN GELDEREN.

DE ENGELSCHÉ ZATERDAG EN WIJ.

Uit alle stukken van den laatsten tijd in het *Tijdschrift* is één ding boven alles duidelijk, dat vele artsen het moeilijk hebben en dat ook de artsen een menschaardig bestaan moeten hebben. Daarop zijn de vakvereenigingsmensen uit geweest, en terecht. Het mag dan niet aangenaam zijn, in de afdeeling zooveel te hooren over vakbelangen, maar noodig is het. Wie niet egoïstisch voelt, die zal, ook al heeft hij het zelf goed, toch willen hebben, dat zijn vakgenooten het ook zoo goed mogelijk hebben. Daar komt dit bij, dat de patiënten in de eerste plaats gebaat zijn bij een geneesheer, die geen te groote zorgen heeft en niet is afgewerkt. Wie goed voor zich zelf zorgt, zorgt goed voor zijn gezin en ook voor de menschen, die zich aan hem toevertrouwen.

Het komt mij voor, dat deze eenvoudige waarheid te dikwerf niet wordt verstaan. De arts heeft den plicht frisch te blijven, anders lijdt zijn werk. De overladen busdokter is het type van een dokter, zooals hij niet moet wezen. Altijd in een jacht, nooit tijd om eens goed op zijn verhaal te komen, dan moeten en onderzoek en studie lijden.

Wat BRENKMAN wil, is een der middelen om te trachten aan het moeilijk doktersbestaan een andere en, naar hij meent, betere wending te geven. Intusschen, voordat

het zoover is, kunnen wij zelf beginnen met verbeteringen aan te brengen, die practisch mogelijk zijn. En het is practisch uitvoerbaar om, evenals alle banken, de meeste kantoren, laboratoria, tal van zaken, om één uur des Zaterdag den rustdag te laten beginnen. M. a. w. wij moeten den Engelschen Zaterdag invoeren. Ik ben daarmee begonnen en hoop nooit meer er mee uit te scheiden. Geen spreekuur meer op Zaterdag; alleen het werkelijk dringende, net als vroeger op Zondag.

De specialisten kunnen allén mijn voorbeeld volgen; voor de huisartsen is het misschien wat moeilijker. Zij kunnen, behalve in tijden van epidemie of zeer drukke werkzaamheden in den winter, een regeling treffen, die ik hier niet nader wil uitwerken. Hoofdzaak worde het beginsel „alle dokters voeren den Engelschen Zaterdag in”. Zoo krijgt de doktersvrouw ook wat van haar man te zien. Hoeveel dokters gaan in de week eens wandelen met vrouw en kinderen? Hoevelen bezoeken een literaire matinée? Hoevelen gaan naar het Gooi in het voorjaar of naar de-zee? Wij Amsterdammers wonen er zoo vlak bij!

Collegae, geen spreekuur meer op Zaterdag; geen huisbezoeken anders dan dringende. Regelt uw werk goed en gij zelf, uw gezin, uw patiënten zullen er wel bij varen.

Amsterdam, 12 Maart 1919.

I. ZEEHANDELAAR.

VLEKTYPHUS.

In het vorig nummer van het *Tijdschrift* in de rubriek Binnenland onder bovenstaand hoofd werd melding gemaakt van een bericht uit *Nosokomos*, dat in de Rotterdamsche ziekenhuizen drie zusters aan de gevaarlijke ziekte zijn overleden en enkele andere er nog lijdende aan zouden zijn, terwijl zulks werd toegeschreven aan het feit, dat er niet gezorgd was voor doelmatige kleeding voor hen, die de lijdens aan deze ziekte bij binnenkomst moesten ontvangen en reinigen.

Nu deze voorstelling, die zoo ernstig de directies der gemeente-ziekenhuizen te Rotterdam in gebreke stelt, van zoo gezaghebbende plaats wordt verder verbreid, zouden wij den medewerker voor Binnenland gaarne twee vragen stellen:

1°. Zijn de geschriften in *Nosokomos* over het geheel zóó bezónden en betrouwbaar, dat zij voetstoots verdienen te worden overgenomen in het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde*?

2°. Is het, wij zeggen niet fijngevoelig, maar nuttig om de onder zulke omstandigheden niet benijdenswaardige taak der directies door het verspreiden van „on dit's” te verzwaren?

Rotterdam,
18 Maart 1919.

H. BURGERHOUT.
J. J. HEKMAN JR.

Op de hierboven gestelde vragen kan ik antwoorden, dat ik inderdaad in de meening verkeerde, dat de bedoelde berichten in *Nosokomos* betrouwbaar waren. Uit het bovenstaande begrijp ik, hoewel het niet met zooveel woorden er in gezegd wordt, dat dit niet het geval is geweest. Het doet mij derhalve van harte leed, dat ik medegewerkt heb, dit blijkbaar onjuiste bericht verder te verspreiden. Intusschen heb ik, naar ik meen, duidelijk doen uitkomen, dat het bericht geheel voor rekening van *Nosokomos* bleef.

P. MUNTENDAM.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Opheffing der distributie van geneesmiddelen.

In de *Nederlandsche Staatscourant* van Donderdag 13 Maart 1919, n°. 61, is opgenomen een beschikking van den minister van landbouw, nijverheid en handel van den 13den Maart l.l., waarbij de distributieregeling van geneesmiddelen, verbandmid-